

4 - Ersättning

Vilket förfarande finns för att yrka skadestånd från gärningsmannen (t.ex. rättegång, civilrättsligt krav)?

Enligt gällande lagstiftning får varje person som anser sig vara ett offer

- ansöka hos den ansvariga utredningsdomaren om att erkännas som civilrättslig part med skadeståndsanspråk (*constitution de partie civile*),
- väcka talan om interimistiska åtgärder (*action en référé*), eller väcka talan om ett avgörande i saken vid en civilrättslig domstol (*action devant le juge civil au fond*).

1) Enskilda anspråk kan läggas fram på flera olika sätt inför brottmålsdomstolarna:

- Ett åtal (*action*) kan väckas när den allmänna åklagaren inte har väckt allmänt åtal (detta utlöser ett allmänt åtal).

Det finns två metoder:

- en direkt stämning (*citation directe*) för ringa brott (*contraventions*) eller brott av normalgraden (*délits*),
- en ansökan om att erkännas som civilrättslig part i brottmålsförfarandet för brott av normalgraden eller grova brott (*crimes*).
- Intervention (*intervention*), när allmänt åtal redan har väckts.
- Ansökan om erkännande som civilrättslig part i brottmålsförfarandet.

Ett brottsoffer kan ansöka om att få ansluta sig till förfarandet som civilrättslig part vid förhandlingen, men kan också skicka in en ansökan till rättens ordförande per rekommenderat brev med mottagningsbevis, eller per fax, och ange att den sökande vill ansluta sig till förfarandet som civilrättslig part med skadeståndsanspråk och med angivande av beloppet för det skadestånd som krävs. Det kan man också göra genom en advokat.

2) Ett enskilt anspråk kan läggas fram vid en civilrättslig domstol enligt den vanliga lagen om civilrättsligt ansvar.

Om ett brottsoffer väcker talan om skadestånd i civilrättslig domstol kan hon eller han inte gå vidare i en straffrättslig domstol. Men om ett brottsoffer begär att behandlas som civilrättslig part i brottmålsförfarandet hindrar detta inte att hon eller han kan väcka talan inför en civilrättslig domstol.

Domstolen förpliktade gärningsmannen att betala skadestånd eller ersättning till mig. Hur kan jag vara säker på att gärningsmannen betalar?

Om ett offer har svårt att få ut skadeståndet kan hon eller han inleda civila utmätningsförfaranden genom att anlita ett delgivningsman/exekutionstjänsteman (*huissier de justice*). Ansökan måste skickas in med post till rättens domare vid den övre underrätten för tvistemål (*tribunal de grande instance*) där den dömde har sin hemvist (*domicile*) eller, om hon eller han sitter i fängelse, den övre underrätten för tvistemål för den ort där fängelset ligger. Följande går att utmäta:

- en andel av den dömda personens återstående disponibla inkomst,

- medel på personens bankkonto,
- vissa tillgångar som tillhör henne eller honom.

Om gärningsmannen inte betalar, kan då staten betala ut ett förskott? På vilka villkor?

Om den dömda personen inte frivilligt betalar offret ersättning kan offret hänskjuta ärendet till tjänsten för stöd för återvinning för brottsoffer (*Service d'Aide au Recouvrement des Victimes d'Infractions* - SARVI). Det räcker att offret kan visa att hon eller han har rätt till skadestånd enligt en fastställd brottmålsdom (som inte går att överklaga ytterligare).

SARVI går in i den betalningsskyldiga personens ställe och betalar ut skadestånd upp till 1 000 euro till offret. För skadestånd över det tröskelvärde betalar SARVI ut ett förskott på 30 %, upp till högst 3 000 euro. Efter att ha betalat ut förskottet betalar SARVI återstoden av skulden om och när man får in pengar från den dömda.

För att ansöka om hjälp från SARVI behöver offret en ansökningsblankett för återvinningsstöd (*formulaire de demande d'aide au recouvrement*). Blanketten finns att få från den övre underrätten för tvistemål (till exempel från domstolens gemensamma registreringsavdelning (*guichet unique de greffe*), registreringsenheten för den domare som har delegerats för kontakt med brottsoffer (*greffe du juge délégué aux victimes*), verkställandeenheten (*bureau d'exécution*) eller avdelningen för brottsofferstöd (*bureau d'aide aux victimes*)) eller från ett rättscentrum (*maison de la justice et du droit*), ett juridiskt informationskontor (*point d'accès au droit*), kommunen eller liknande, som även vidarebefordrar den ifyllda ansökan till SARVI.

Ansökan till SARVI måste göras minst två månader och högst ett år från och med att domen om ersättning har fastställts.

Har jag rätt att få ersättning från staten?

Garantifonden för offer för terrorism och andra brott (*Fonds de garantie des victimes d'actes de terrorisme et d'autres infractions* - FGTI) ersätter offer för terroristhandlingar enligt ett särskilt förfarande. Den ger också ersättning till

- offer för våldtäkt, sexuella övergrepp, stöld, bedrägeri, trolöshet mot huvudman, utpressning eller förstörelse eller skada av egendom,
- offer för ett brott som leder till permanent funktionsnedsättning eller total förlust av arbetsförmåga,
- anhöriga till offer för mord eller dråp.

För att få ersättning från fonden måste ett offer som uppfyller vissa villkor ansöka direkt hos nämnden för ersättning till brottsoffer (CIVI) vid den övre underrätten för tvistemål för den sökandes hemort eller den ort där den brottmålsdomstol som prövar ärendet ligger.

Ansökan måste lämnas in till nämnden inom tre år från den dag då brottet begicks. Denna period förlängs med ett år från och med dagen för den sista brottmålsdomen.

Om brottet begicks i Frankrike kan ersättning beviljas

- franska medborgare,
- medborgare i ett EU-land.

Om brottet begicks utomlands kan enbart franska medborgare få ersättning.

1) Vid allvarlig personskada:

Offret kan få full ersättning för skada till följd av personlig skada där brottet ledde till dödsfall, stympning eller permanent funktionsnedsättning eller total arbetsförmåga under minst en månad, eller om brottet var våldtäkt,

sexuellt övergrepp eller människohandel.

Nämnden tar hänsyn till förmåner som har betalats ut av sociala omsorgsmyndigheter, sjuk- och hälsovårdsförsäkringar, försäkringsbolag och så vidare. Skador på kläder eller materiella skador ersätts inte.

2) Om det är fråga om en mindre personlig och materiell skada till följd av stöld, bedrägeri, trolöshet mot huvudman, utpressning eller förstörelse av eller skador på egendom:

Om offret har fått fysiska skador som lett till total arbetsförmåga under mindre än en månad eller materiella förluster till följd av något av dessa brott omfattas ersättningen av stränga villkor och begränsas av ett tak.

För att ha rätt till sådan ersättning måste offret uppfylla följande ytterligare villkor:

- offrets resurser får inte vara mer än 1,5 gånger det tak som fastställts för partiell rättshjälp (justerat för familjeutgifter),
- offret får inte vara i stånd att få verklig och tillräcklig ersättning för skadan av ett försäkringsbolag, en social omsorgsmyndighet eller någon annan organisation som kan vara betalningsskyldig,
- när det enbart gäller materiell förlust måste offret befinna sig i en svår materiell och psykisk situation till följd av brottet.

Om dessa villkor är uppfyllda kan offret ha rätt till ersättning på högst 4 500 euro.

Har jag rätt att få ersättning om gärningsmannen inte dömts?

Om den anklagade inte döms kan du göra ett enskilt anspråk och kräva ersättning för din förlust i en civilrättslig domstol. Du måste då kunna visa att gärningsmannen är ansvarig för den skada som du har lidit.

Förfaranden i nämnden för ersättning till brottsoffer (CIVI) är oberoende av eventuella förfaranden i brottmålsdomstolar, och offret får ansöka hos nämnden även om det inte finns någon dom eller något avgörande från en brottmålsdomstol, eller till och med om den anklagade har frikänts.

Har jag rätt till ersättning i förväg om jag väntar på beslut om min ansökan om ersättning?

I förfaranden i nämnden för ersättning till brottsoffer kan du ansöka om att få en preliminär utbetalning om din rätt till ersättning inte bestrids och om det inte går att slutligt fastställa din förlust på grund av att du inte kan beräkna det totala beloppet eller för att de sociala omsorgsmyndigheterna ännu inte har talat om för dig hur mycket de kommer att betala ut. Om du inte uppfyller dessa villkor kan nämndens ordförande ändå besluta sig för att bevilja en preliminär utbetalning.

■ Senaste uppdatering: 14/08/2025

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.